

राज्यातील इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गातील व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी जिल्हानिहाय वसतीगृहे सुरु करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : वगृयो-२०२०/प्र.क्र.०१/योजना-५
३ रा मजला, नवीन प्रशासन भवन,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : २९ नोव्हेंबर, २०२२.

वाचा :-

- १) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांक बीसीएच-२०१०/
प्र.क्र.४३०/मावक-४, दिनांक २६/०७/२०११.
- २) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :आवगृ-२०११/प्र.क्र.१७१/का-१२,
दिनांक ११/११/२०११.
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीसीएच-२०१६/
प्र.क्र.२९३/शिक्षण-२, दिनांक ०६/०१/२०१७.
- ४) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :आवगृ-२०१६/प्र.क्र.८७/का-१२,
दिनांक २७/११/२०१८.
- ५) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीसीएच-२०१८/
प्र.क्र.३१९/शिक्षण-२, दिनांक २१/१२/२०१८
- ६) विजाभज, इमाव व विमाप्र कल्याण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : इमाव-२०१६/
प्र.क्र.५८/विजाभज-१, दिनांक ३०/१/२०१९
- ७) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीसीएच-२०२०/
प्र.क्र.२८६/शिक्षण-२, दिनांक १५/०६/२०२१.

प्रस्तावना :-

उपरोक्त वाचा क्र. ६ येथील दि. ३०/०१/२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये केंद्र शासनाच्या “बाबु जगजीवन राम छात्र आवास” योजनेअंतर्गत इतर मागासवर्ग या प्रवर्गातील मुलांसाठी १८ व मुलींसाठी १८ असे एकूण ३६ वसतिगृहांना मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, सदर योजनेतर्गत फक्त ४ जिल्ह्यामध्ये जागा उपलब्ध झाली असून सन २०१९-२० या वर्षामध्ये प्रस्ताव मान्यतेसाठी केद्र शासनास पाठविण्यात आले आहेत. अद्याप ही केंद्र शासनाकडून मान्यता मिळाली नाही. त्यामुळे सदर वसतिगृहास मान्यता होवून बांधकाम पूर्ण होण्यास बराच कालावधी लागणार आहे.

एकविसावे शतक हे स्पर्धात्मक युग असून त्यामध्ये इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना टिकून राहणे, इतर प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांशी स्पर्धा करणे तसेच आवश्यक ते कौशल्य व गुणवत्ता धारण करणे, विद्यार्थी/विद्यार्थीना आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या विविध क्षेत्रात स्पर्धला तोंड देता यावे आणि शैक्षणिकदृष्ट्या उन्नती होणे

आवश्यक आहे. या दृष्टीकोनातून इतर मागास वर्ग या प्रवर्गातील व्यवसायिक शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी जिल्ह्याच्या ठिकाणी या विभागातर्गत कोणतेही वसतिगृहाची सोय उपलब्ध नाही. विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत आहे. तसेच लोकप्रतिनिधींकडून वारंवार भाड्याने इमारती घेऊन शासकीय वसतिगृह सुरु करण्याबाबत मागणी होत असल्याने प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी १०० विद्यार्थी क्षमतेचे मुलांसाठी १ व मुलींसाठी १ या प्रमाणे ३६ जिल्ह्याच्या ठिकाणी ७२ शासकीय वसतिगृहे भाड्याच्या इमारती घेऊन सुरु करण्याचा प्रस्ताव सादर केला होता. त्यानुसार एका वसतिगृहासाठी अंदाजे रु.१.०३ कोटी प्रमाणे ७२ वसतिगृहांसाठी ७३.८१ कोटी इतका खर्च अपेक्षित आहे.

संदर्भ क्र ४ येथील नमूद सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि. ०६/०१/२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये भारतरत्न “डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाधार योजना” सुरु केली असून अनुसूचित जातीच्या २५,००० विद्यार्थ्यांना लाभ देण्यात येतो तसेच संदर्भ क्र. ६ येथील नमूद सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि. २१/१२/२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये सामाजिक न्याय विभागातर्गत येणाऱ्या सर्व शासकीय वसतिगृहांच्या प्रवेश प्रक्रियेमध्ये आर्थिकदृष्ट्या मागास व इतर मागास प्रवर्गासाठी ५ % आरक्षण ठेवले आहे. त्यामुळे इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग बऱ्याच विद्यार्थ्यांना वसतिगृहात प्रवेश मिळत नाही.

वसतिगृहाचे बांधकाम करणे यासाठी लागणाऱ्या खर्चात अधिक विद्यार्थी लाभ घेऊ शकतील ही बाब विचारात घेता, मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, १९५० व संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत संस्था(N.G.O) वसतिगृह चालविण्यासाठी तयार असल्यास त्या संस्थेला प्रत्येक जिल्ह्यात १०० मुले व १०० मुली असे प्रति जिल्हा २०० याप्रमाणे ३६ जिल्ह्यांसाठी एकूण ७२०० पात्र विद्यार्थ्यांना प्रतिवर्षी प्रति विद्यार्थी/विद्यार्थीनीना निवास व इतर शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी संबंधित संस्थेला ठराविक वार्षिक अनुदान देऊन जिल्हानिहाय दोन याप्रमाणे ७२ वसतिगृहे सुरु करण्यास मा. मंत्रिमंडळाच्या दि.२७.९.२०२२ रोजीच्या निर्णयानुसार शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, १९५० व संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत स्वयंसेवी संस्थांना (N.G.O) वसतिगृह चालविण्यासाठी तयार असल्यास त्या संस्थेला प्रत्येक जिल्ह्यात, इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गातील १०० मुले व १०० मुली या मर्यादेत प्रति जिल्हा २०० याप्रमाणे ३६ जिल्ह्यांसाठी एकूण ७२०० पात्र विद्यार्थ्यांना प्रतिवर्षी प्रति विद्यार्थी/विद्यार्थीनीना भोजन, निवास व इतर शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनामार्फत वार्षिक अनुदान देऊन जिल्हानिहाय दोन याप्रमाणे ७२ वसतिगृहे कार्यान्वित करण्यास सदर शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, १९५० व संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत स्वयंसेवी संस्थांनी (N.G.O) देखील वसतिगृहांसाठी नियमित पदे न भरता आवश्यक ती पदे बाह्य

यंत्रणेद्वारे कंत्राटी पध्दतीने भरून वसतिगृहाचे कामकाज सुरु करावे, या कर्मचाऱ्यांच्या मानधन व ठोक वेतनावरील खर्चासाठी शासन संस्थांना अनुदान देईल, असे प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

२. सदर ७२ वसतिगृहांसाठी बाह्य यंत्रणेद्वारे आवश्यक पदे भरावयाची झाल्यास त्यासाठी पदनिहाय खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे अंदाजे खर्च अपेक्षित आहे.

अ.क्र.	मुले व मुलींच्या वसतिगृहातील कर्मचारी आकृतिबंध	प्रति वसतिगृह मान्य पदांची संख्या	१ वसतिगृहाचे पद निहाय मासिक (ठोक) वेतन रुपये	एकूण ७२ वसतिगृहांसाठी पदांची संख्या	७२ वसतिगृहांचे एकूण पद निहाय मासिक वेतन रुपये	७२ वसतिगृहांचे एकूण पद निहाय वार्षिक वेतन रुपये
१	२	३	४	५	६	७
१	गृहपाल (पूर्णवेळ) (कंत्राटी पध्दतीने) (रुपये २०,०००/-)	०१	२०,०००	७२	१४,४०,०००	१,७२,८०,०००
२	कनिष्ठ लिपिक/ संगणक सहायक/ स्टोअर किपर वर्ग-३ (कंत्राटी पध्दतीने) (रुपये १५,०००/-)	०१	१५,०००	७२	१०,८०,०००	१,२९,६०,०००
३	शिपाई (कंत्राटी पध्दतीने) (रुपये १०,०००/-)	०१	१०,०००	७२	७,२०,०००	८६,४०,०००
४	पहारेकरी (कंत्राटी पध्दतीने) (रुपये १०,०००/-)	०३	३०,०००	२१६	२१,६०,०००	२,५९,२०,०००
५	सफाई कामगार (कंत्राटी पध्दतीने) (रुपये ६०००/-)	०२	१२,०००	१४४	८६,४०००	१,०३,६८,०००
	एकूण	८	८७,०००	५७६	६२,६४,०००	७,५१,६८,०००

वरीलप्रमाणे ७२ वसतिगृहांसाठी बाह्ययंत्रणेद्वारे ५७६ पदे कंत्राटी पध्दतीने भरण्यासाठी मासिक अंदाजे रु.६२,६४,०००/- व वार्षिक अंदाजे रु.७,५१,६८,०००/- खर्च अपेक्षित आहे. तसेच वसतिगृह कार्यान्वित करण्यासाठी खालीलप्रमाणे इतर खर्च अपेक्षित आहे.

इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग या प्रवर्गातील प्रति जिल्हा २०० याप्रमाणे एकूण ७२०० विद्यार्थी संख्येच्या मर्यादेत सन २०२२-२३ या वर्षापासून योजनेंतर्गत भोजन, निवास व इतर शैक्षणिक सुविधा स्वतः उपलब्ध करून देण्यासाठी शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग दि. २६.०७.२०११ तसेच आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय दि. ११.११.२०११ नुसार जिल्हास्तरावर अस्तित्वात असलेल्या शासकीय वसतीगृहांसाठी अनुज्ञेय खर्चानुसार इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी नव्याने सुरु करावयाच्या ७२ वसतिगृहासाठी बाब निहाय आवर्ती खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे:-

अ.क्र.	बाब	प्रति वसतिगृह विद्यार्थी संख्या	प्रतिमाह प्रती विद्यार्थी दर रुपये	एकूण मासिक खर्च (रु. लाख)	वर्षाचा एकूण खर्च (प्रती वसतिगृह) (रु.लाख)	एकूण ७२ (३६ मुलांसाठी व ३६ मुलींसाठी) वसतिगृहा चा खर्च (रु.लाख)
१	२	३	४	५	६	७
१	भोजन खर्च (१० महिनेसाठी)	१००	४५००	४.५०	४५.००	३२४०
२	निर्वाह भत्ता (१० महिनेसाठी)	१००	६००	०.६०	०६.००	४३२
३	मुलींना स्वच्छता साधने (दरमहा १० महिन्यांसाठी) ३६ मुलींच्या वसतिगृहांसाठी)	१००	२००	०.२०	२.००	१४४
४	वसतिगृह प्रवेशित मुले/मुलींना नाईट ड्रेस (प्रती विद्यार्थी दरवर्षी एकदाच)	१००	११०० (वर्षातून एकदा)	-	१.१०	७९.२०
५	वैद्यकीय विद्यार्थ्यांकरीता ॲप्रेनसाठी (२० टक्के विद्यार्थी)	२०	५०० (वर्षातून एकदा)	वर्षातून एकदा देय	०.२०	१४.४०

६	वैद्यकीय व इतर साहित्य प्रति विद्यार्थी (२० टक्के विद्यार्थी)	२०	२०००	वर्षातून एकदा देय	०.४०	२८.८०
७	अभियांत्रिकी विद्यार्थी ब्रॉयलर सुट प्रति विद्यार्थी (२० टक्के विद्यार्थी)	२०	५००	वर्षातून एकदा देय	०.२०	१४.४०
८	अभियांत्रिकी पदवी / पदविका ड्रायव्हिंग बोर्ड इतर साहित्यासाठी प्रति विद्यार्थी (२६ टक्के विद्यार्थी)	२६	२५००	वर्षातून एकदा देय	०.६५	४६.८०
९	शारीरीक शिक्षण/ शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय गणवेश (प्रती २ टक्के विद्यार्थी)	०२	२०००	वर्षातून एकदा देय	०.०८	५.७६
१०	शैक्षणिक सहलीसाठी	१००	२०००	वर्षातून एकदा देय (प्रति विद्यार्थी)	२.००	१४४
११	प्रोजेक्ट रिपोर्टसाठी	१००	१०००	वर्षातून एकदा देय	१.००	७२
१२	रनेहसंमेलन व सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रती वसतिगृहासाठी	-	-	वर्षातून एकदा देय	०.२५	१८
१३	क्रीडा वस्तू खरेदीसाठी प्रती वसतिगृह	-	-	वर्षातून एकदा देय	०.१०	७.२
१४	इतर खर्च रुपये १५०००/- प्रती वसतिगृह	-	-	वर्षातून एकदा देय	०.१५	१०.८
	एकूण आवर्ती खर्च				५९.१३	४२५७.३६

(टीप :- या तक्त्यातील अनुक्रमांक-१ व ३ मधील भोजन खर्च, निर्वाह भत्ता व मुलींना स्वच्छता साधने इ. साठी वसतिगृहात प्रवेश घेणाऱ्या संबंधित विद्यार्थ्यांच्या बँक खाती आदीवासी विकास विभागाच्या धर्तीवर जमा (डी.बी.टी.) करण्यात येईल.)

नव्याने सरु करावयाच्या इतर मागास वर्ग या प्रवर्गाच्या मॅट्रिकोत्तर शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी ७२ वसतिगृहाकरीता खालीलप्रमाणे बाब निहाय अनावर्ती खर्चासाठी रक्कमेचा तपशिल.

अ. क्र.	बाब	वर्षाचा एकूण खर्च (प्रति वसतिगृह) (रु. लाख)	एकूण ७२ वसतिगृहाचा खर्च (रु.लाख)
१.	कॉट व गादया / आंथरुण पांघरुण	५.००	३६०.००
२.	टेबल व खुर्ची (१ टेबल व २ खुर्ची प्रती २ विद्यार्थी)	०.५०	३६.००
३.	अॅक्वागार्ड (रुपये ९०००/-) व वॉटर कुलर्स (रुपये १५०००/-) प्रती वसतिगृह (एकवेळ)	०.२४	१७.२८
४.	अग्निशमन यंत्र प्रती वसतिगृह (५ नग) (प्रती नग रुपये ४०००/-)	०.२०	१४.४०
५.	संगणक व प्रिंटर व आवश्यक साहित्य (रुपये ३०००० + ५००० + ५००० = ४००००/-) प्रती वसतिगृहास (दोन संच)	०.८०	५७.६०
६.	अद्ययावत ग्रंथालय सुविधा प्रती वसतिगृह रुपये २.०० लक्ष	२.००	१४४.००
७.	पालक सभेसाठी प्रती वसतिगृह रुपये १००००/- (दोन वार्षिक सभेसाठी)	०.२०	१४.४०
	एकूण अनावर्ती खर्च	८.९४	६४३.६८

७२ वसतिगृहाकरीता खालीलप्रमाणे बाब निहाय आवर्ती व अनावर्ती खर्चासाठी रक्कमेचा तपशिल

अ. क्र.	बाब	प्रतिवसतिगृहाकरिता होणाराखर्च (वार्षिक)	एकूण ७२ वसतिगृहां- करिताहोणाराखर्च (वार्षिक)
१	सार्वजनिक बांधकाम विभागाने ठरविलेल्या इमारत भाड्याच्या ७५ टक्के इमारतभाडे(२.०० लाख दरमहा प्रति वसतीगृह)	२४,००,०००	१७,२८,००,०००
२	वसतिगृहस्तरावरील (८x७२) ५७६ पदे(बाहय यंत्रणेद्वारे कंत्राटी पद्धतीने) (तक्ता क्र.०१)	१०,४४,०००	७,५१,६८,०००
३	वसतिगृह बाब निहाय खर्च (तक्ता क्र.०२)	५९,१३,०००	४२,५७,३६,०००
	एकूण आवर्ती खर्च	९३,५७,०००	६७,३७,०४,०००
४	बाबनिहाय अनावर्ती खर्च (तक्ता क्र.०३)	८,९४,०००	६,४३,६८,०००
	एकूण आवर्ती व अनावर्ती खर्च	१,०२,५१,०००	७३,८०,७२,०००

वरीलप्रमाणे एका वसतीगृहासाठी रु.१,०२,५१,०००/- प्रमाणे ७२ वसतीगृहांकरिता वार्षिक रु.
७३,८०,७२,०००/- इतका खर्च अपेक्षित आहे.

सदर योजनेचा लाभ घेण्यासाठी खालील प्रमाणे निकष असतील-

सदर वसतिगृहात प्रवेश घेण्यासाठी विद्यार्थी संबंधित सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण/ सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांचेकडे ऑनलाईन अर्ज सादर करतील. सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण / सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय हे अर्जाची छाननी करतील आणि पात्र लाभार्थ्यांना जिल्ह्याच्या ठिकाणी इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील मुला/ मुलींचे वसतिगृहाचे गृहपाल यांचेशी संलग्न (attach) करतील. विभागाने ठरवून दिलेल्या पध्दतीने या योजनेसाठी अर्ज करावा लागेल.

विद्यार्थ्यांची निवड-

- विद्यार्थी महाराष्ट्राचा रहिवासी असावा.
- सदर योजनेच्या लाभ मिळण्यासाठी विद्यार्थी राज्यातील इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील असावा.
- सदर वसतिगृहामध्ये विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक आरक्षणाप्रमाणे जागा राखून ठेवण्यात येतील
- सक्षमप्राधिकाऱ्याने दिलेला इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाचा जातीचा दाखला/ तसेच इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाचे वैध जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक असेल.
- विद्यार्थ्यांचे स्वतःचा आधार क्रमांक त्याने ज्या राष्ट्रीयकृत/ शेडयूल्ड बँकेत खाते उघडले आहे, त्या खात्याशी संलग्न करणे बंधनकारक असेल.
- विद्यार्थ्यांच्या पालकाचे उत्पन्न शासन वेळोवेळी विहित करेल त्या नियमाप्रमाणे असेल. विद्यार्थी स्थानिक नसावा (विद्यार्थ्याने प्रवेश घेतलेल्या शैक्षणिक संस्था त्या शहराच्या ठिकाणी आहे, अशा शहरातील सदर विद्यार्थी रहिवासी नसावा.)
- व्यवसायिक अभ्यासक्रमास प्रवेश मिळालेल्या विद्यार्थ्यांस सदर योजनेसाठी अर्ज करताना किमान ६० टक्के किंवा त्या प्रमाणात ग्रेडेशन/ CGPAचे गुण असणे आवश्यक राहिल.
- वसतिगृहासाठी जास्त अर्ज आल्यास गुणवत्तेनुसार विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात येईल. निवडलेला विद्यार्थी संबंधित अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यंत लाभास पात्र राहिल.
- विद्यार्थ्याने राज्य शासन, अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, भारतीय वैद्यकीय शिक्षण परिषद/ वैद्यकीय परिषद, भारतातील फार्मसी परिषद, वास्तुकला परिषद, कृषी परिषद महाराष्ट्र तंत्र शिक्षण परिषद वा तत्सम सक्षम प्राधिकारी यांच्या मार्फत मान्यताप्राप्त महाविद्यालयामध्ये व मान्यता प्राप्त अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेतलेला असावा.
- या योजनेमध्ये दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी ४% आरक्षण असेल, गुणवत्तेनुसार त्यांची निवड करण्यात येईल.

अनुदान वितरण:-

- भोजन खर्च, निर्वाह भत्ता व मुलींना स्वच्छता साधने यासाठी अनुज्ञेय रक्कम संबंधित विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात येईल. विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्याशी त्यांचा आधार कार्ड क्रमांक संलग्न करण्यात येईल.

- विद्यार्थ्यांची प्रवेशित महाविद्यालयातील उपस्थिती किमान ८० % असणे आवश्यक राहिल, याबाबत संबंधित संस्थेकडून प्रत्येक तिमाहीस उपस्थितीबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहिल.

संनियंत्रण:-

सदर योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण/ सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांचे संनियंत्रण राहिल. विद्यार्थ्याने प्रत्येक सत्र परिक्षेचा निकाल १५ दिवसाचे आत देणे बंधनकारक राहिल. विद्यार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ संबंधित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीपर्यंतच देय असेल. (उदा. इंजिनिरींग अभ्यासक्रम कालावधी ४ वर्षे असल्यास त्यास ४ वर्षेच लाभ मिळेल) विद्यार्थ्याने खोटी माहिती व कागदपत्रे देवून लाभ घेण्याचा प्रयत्न केल्यास किंवा शैक्षणिक अभ्यासक्रम पूर्ण न केल्यास अथवा नोकरी व व्यवसाय करत असल्यास आणि इतर मार्गाने या योजनेचा लाभ घेवून गैरवापर केल्याचे निदर्शनास आल्यास तो कारवाईस पात्र राहिल. तसेच त्यास दिलेल्या रकमेची १२ % व्याजासह वसुली केली जाईल.

सन २०२२-२३ या शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यार्थ्याने संबंधित शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रवेश घेतल्यानंतर सदर योजनेअंतर्गत अनुज्ञेय रक्कमेपैकी पहिल्या तिमाहीची रक्कम आगावू देण्यात येईल व त्यानंतर शैक्षणिक संस्थेच्या प्रत्येक तिमाहीची हजेरी ७५ % पेक्षा जास्त असल्याचे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर उर्वरीत तिमाहिची रक्कम अदा केली जाईल. ही अदा करण्यात येणारी रक्कम आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात येईल.

(अ) (१) इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी (मुले/ मुली) वसतिगृह चालविण्यासाठी इच्छुक स्वयंसेवी संस्था, मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त कायदा, १९५० व संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत असावी.

(२) प्रत्येक जिल्ह्यात १०० मुले व १०० मुली असे प्रति जिल्हा २०० याप्रमाणे ३६ जिल्ह्यांसाठी एकूण ७२०० पात्र विद्यार्थ्यांना प्रतिवर्षी प्रति विद्यार्थी/विद्यार्थीनीना भोजन, निवास व इतर शैक्षणिक सुविधा स्वतः उपलब्ध करून देण्यासाठी संबंधित संस्थेच्या आधार /पॅन क्रमांक संलग्न असलेल्या बँक खात्यात खालीलप्रमाणे निश्चित केल्यानुसार थेट रक्कम वितरीत करण्यात येईल.

(ब) इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या वसतिगृह योजनेच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने इच्छुक स्वयंसेवी संस्थांची निवड करण्यासाठी खालीलप्रमाणे अटी निर्धारित करण्यात येत आहेत.

१) अशी संस्था ही मुंबई विश्वस्त कायदा, १९५० किंवा संस्था नोंदणी कायदा, १८६० अंतर्गत नोंदणीकृत संस्था या कालाद्याखाली नोंदणीकृत असावी. अशा संस्थेचे किमान ३ वर्षे लेखापरिक्षण परिपूर्ण व “अ” दर्जाचे असणे आवश्यक आहे.

२) एका पेक्षा अनेक संस्थांची मागणी आल्यास अनुभवी व जास्त सुविधा असणाऱ्या संस्थांना प्राधान्य देण्यात यावे. जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी मध्यवर्ती असणाऱ्या संस्थांना प्राधान्य देण्यात यावे.

३) संबंधित संस्थांनी या योजनेतर्गत सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण/ सहायक संचालक,

इतर मागास बहुजन कल्याण यांच्याकडे प्रस्ताव दाखल करावा. सहाय्यक आयुक्त / सहायक संचालक यांनी प्रस्तावांची छाननी करुन संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याणयांचेकडे सादर करावा. संचालकांनी सर्व प्रस्तावांची छाननी करुन अभिप्रायासह अंतिम मान्यतेसाठी शासनास अहवाल सादर करावा.

४) या संस्थांचे संनियंत्रण संबंधित जिल्ह्याच्या सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण / सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांनी वेळोवेळी अहवाल संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण यांच्याकडे पाठवावा.

५) वसतिगृह चालविण्यासाठी तयार असलेल्या संस्थेस प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थी संख्येच्या अनुसार पात्र रक्कम संस्थेच्या बँक खात्यात डीबीटीद्वारे थेट जमा करण्यात येईल.

६) विद्यार्थ्यांची निवड ही त्यांना केंद्रीभूत प्रवेश परीक्षेमध्ये मिळालेल्या गुणांनुसार करण्यात यावी. ज्या अभ्यासक्रमासाठी केंद्रभूत प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येत नाही, अशा अभ्यासक्रमांकरिता लागू असेल, त्याप्रमाणे इ.१० वी च्या परिक्षेत मिळालेले एकूण गुण, इ. १२ वी च्या परीक्षेत मिळालेले एकूण गुण अशा स्वरूपाच्या गुणवत्तेचा वापर करावा. विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाच्या कालावधीकरीताच निर्वाहभत्ता देण्यात यावा. एखादा विद्यार्थी अनुत्तीर्ण झाल्यास अथवा काही कारणांमुळे त्याला वरच्या वर्गात प्रवेश न मिळाल्यास त्यास त्या वर्षापुरता निर्वाहभत्ता अनुज्ञेय करण्यात येऊ नये.

७) ज्या स्वयंसेवी संस्थेची वसतिगृह चालविण्यासाठी निवड केलेली आहे अशा संस्थेने राष्ट्रीयकृत बँकेतील सहायक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण व संबंधित संस्था संलग्न असेल अशा खात्यात रु.५.०० लाख इतकी अनामत रक्कम जमा करावी.

६. सदर योजनेसाठी स्वतंत्र लेखाशिर्ष घेऊन तरतुद करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. सदरहू शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, मुख्य सचिव कार्यालय, शासन परिपत्रक क्रमांक मुसका-२०१५/ई-१५७११०/का-१, दिनांक २५.८.२०१५ अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदरहू शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करुन देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२२११२९१६५०४१६२३४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशा नुसार व नावाने,

(नंद कुमार)

अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

४. मा. मंत्री (इ.मा.ब.क) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

५. सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई/नागपूर.
८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १./२, मुंबई/नागपूर.
१०. जिल्हाधिकारी, सर्व जिल्हे.
- ११.संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण संचालनालय, पुणे.
- १२.सर्व प्रादेशिक,उपसंचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण.
१३. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग.
- १४.सर्व सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग.
- १५.सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- १६.निवासी लेखा परिक्षक, मुंबई.
- १७.अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १८.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १९.निवड नस्ती (योजना-५).